

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

4. [i.e. 3.] De loco, vbi audienda est Missa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Sect. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 2

14 Sufficit Missam audire quocumque idioma-
te, ac ritu celebratam. Quia nullum extat præ-
ceptum, quo debeant fideles Latino, aut alio idio-
mate eam exaudire. Implebitur ergo præceptum,
si Missa audiat quocumque ritu aut sermone

feu Latino, feu Græco, feu Syriaco, &c dummo-
do talis ritus nullum contineat errorem. Lugo
d. 22. *sect. 1. n. 1.* Bassæus v. *Missæ* 8. n. 4. Dica-
til. d. 5. n. 16 & 27. Sylvest. v. *Missæ*, 2. n. 4. Sà verb.
Missæ audirio, n. ult. Tabie. n. 49. Armil. n. 31. &
omnes.

Præceptum implet, qui Missam statim post
mediam noctem audit. Quia præceptum sanctifi-
candi festa à media nocte incipit. Fagund. *prac.*
1. l. 2. c. 2. n. 10. Syluest. 2. *Missæ*, 2. q. 1. Azor. 10. l. 1.
1. 7. c. 3. q. 1. Nauar. *sum. c.* 2. l. n. 2.

Si vero pro deferendo vino, thure, aliisve 19
ad Sacrificium necessariis à sacrificio recedas, *Audi: Mis-*
precepto satisfas. Quia licet physicè recedas, *sam qui*
recedere moraliter non censis: si quidem re- *desi-dera*
cedis sacrificij causa, & in ipsa recessionis actio- *andi na-*
ne sacrificio inferus. Sylvest. v. *Missæ* 2. quæst. 1. *benaria ad*
Nepesin. C. 1. *beni tempore*
recedit.

29. Henrici. l. 9. c. 2. §. 8. Sa. v. *Missæ auditio*,
2. Limitari tamen, dummodo ab Eccle-
sia non recesseris nisi ad breue tempus : alias
necio, quâ ratione censeri posses sacrifi-
cio, quantumvis ob illius causam recesseris. Nō
enim præsentia morali, cum morali absentia
potest consistere. Bonac. d. 4. de *Sacram q. ultim.*
pun. 1. i. 18. Pagand. l. 2. c. 6. n. 10.

Potes ab vno Sacerdote dimidiam audire 20
Missam, & postmodum ab alio aliam dimidiam. *Potes dimi-*
Quia licet illa partes independentes sint, neq- *dia Missa ab*
nū Sacrificiū cōstituere valeāt, ideoq; illis as- *vno Sacerdote*
sistēt haud quaquā propriē vnicō Sacrificio as- *audiri.*
sistatitate ex Ecclesiæ benigna interpreta-
tione cōmuni Doctorū approbata iudicio, rep-
tāde sunt partes vnnū Sacrificiū cōponentes,
quoad & ff. cū audiēdi Sacrū, & satisfaciēdi Ec-
clesiæ p̄cepto. Coninch q 83. a 6. d. vii. n. 286.
Bonac. de Sacram. d. 4. q. vlt. punct. 1. n. 13. Laym.
d. 4. tr. 7. c. 3. Nauar. sum. c. 1. num. 2. Tolet. l. 6. s.
7. s. v. Missa audiri. n. 2.

Sepe contingit aliquem audisse integram 27
Missam & tamen deliquisse lethaliter. Quia Potest quis
commoratus fuit voluntarie tanto tempore, peccare extra
se exposuerit morali periculo Sacram non in- hoc præceptū
tendi: & licet casu eueniret inuenisse, non ludere Missam
ideo à crimine excusatur. E contra verò con- audias.
tingit, aliquem Sacram non audire, nec tamen
lethaliter peccasse. Quia per eum moraliter nō
fletit, quin audiret, sed Sacerdoti Sacram matu-
ranti, & hora confusa non celebranti est tri-
buendum. Vnde Confessarij diligentes debent
se gerere circa pœnitentium examen, num se
exposuerint periculo omittendi Sacram, an &
dic, quo Sacram omiserint gesserint quantum
in ipso fuit, vt audiret. Palao p. 4. r. 22. d. vni.
Dum. 16. nu. 14. & omnes.

De Missæ exaudiendæ integritate.

¹⁶
*In pmissis
si audire*
Teneantur fideles die festo totam & integrā
Missam audire. Quia cap. Omnes fideles, de
consecrat. dist. 1. sic præcibitur: Omnes fideles,
qui conveniunt in solemnitatibus Sacris ad Ec-
clesiam, ut scripturas Apostolorum, & Evan-
gelium audiant, qui autem non perseverant in
oratione vite dñi Missa peragatur, convenit
communione privari. Et cap. Missas ead. dist. sic:
Missas die Dominico secularibus totas audire
speciali ordine precipimus. Lege Suarium d. 88.
sect. 1. & Fagundez l. 2. c. 4. n. 1.

17 Satisfaciunt præcepto Missæ, qui vel antè
benedictionem Sacerdotis exeunt, aut aliam
minimam partem omittunt. Quia paruitas ma-
teriæ à mortali excusat. Omnes sic.

At si tertiam, vel quartā partem Missæ omittas, censendus es partem gravem omisisse, gravisque culpa reus existeris. v. gr. si omitteres initium Missæ usque ad Evangelium exclusivē, & simul orationes post communionem. Secus si audita Epistola, post communionem discederes. Suar. d. 88, § 1. Coninch q. 83, a. 6. dnb. vni. n. 28 § 5. & alij communiter.

Post incipit Canonem vsque ad communio-
nem. n. minoris partis omisso grauior materia cen-
senda est. Quia in iis non tam est spectanda tē-
poris mora, quā dignitas rei omisā ob propin-
quitatem ad essentiam, & integritatem Sacrifi-
cij. Quocirca si tēpore consecrationis & con-
sumptionis quis exiret de Templo, & si reliquis
partibus Missā assisteret, præcepto minimo sa-
tisfaceret, Quia absolute sacrificio præsens non
fuit, sacrificij namque essentia & integritas in
consecratione aut consumptione ita est. Quod
si consecrationi assitens, consumptionē omit-
tit.

Exob. & Menā. Theol. Moral. Tom. VI.

De loco, ubi audienda est Missa.

Locus pro audienda Missa Parochia fuit ex multorum Canonitarum sententia ad cap. <i>Vt Dominici de Paroch. & cap. si quis etiam, de consecrat. dist. 1.</i> At consequentine firmatum est, nullum locum esse determinatum. Facet Tri- dentinum sessi. 22. decreto de observandis in ce- lebrat. Mis. quatenus solū ex consilio ac monito Episcoporum, obligati sunt fideles ad proprias Parochias accedere. Suar. d. 88. sess. 2. Barbo. ab- legat. 2. 4. n. 270.	22 Nullus locus esse Missæ au- ditioni deter- minatus. 23 Non possit Episcopus co- dices regere, ad Missam ad-
--	---

Non potest Episcopus præcepto, excomuni-
catione, aliâve censure fideles cogere ad Missam ^{in propria} Parochia au-
diendam.

4 Theologie Moralis. Lib. XLII.

in propria Parochia audiendam. Quia Episcopus iuri communi, & priuilegiis à sede Apostolica concessis derogare non potest cum ergo cuilibet fidei iure communi concessum sit quolibet loco posse præcepto audiendi Sacrum satisfacere, haud poterit Episcopus contrarium imperare, maxime si fideles in Templis Mendicantium Sacrum voluerint audire. Habent enim Mendicantes priuilegium declarans quolibet fideles ibidem Sacrum audientes præcepto satisfacere, nec impediri posse. Ex Leone X. refert Barboza allegat. 24. numer. 20.

Neque huic doctrinæ obstat, quod possint fideles occasione verbi diuini audiendi, obligari ad Parochias accedere. Quia non obligantur, ut Missæ præcepto satisfaciunt, sed ut in necessariis, & vtilibus ad salutem à suis Parochis instruantur. Attamen Mendicantes ob eam causam, obligari possunt ab Episcopis, ut in suis conuentibus diebus Dominicis in Missa conuentuali declarent populo, quæ festa, ac ieiunia in ea hebdomada occurrant, ne propter ignorantiam contingat, Ecclesiastica præcepta violari. Manuel to. 1. q. 9. Regul. qu. 43. a. 7. Barbo. alleg. 24. n. 21.

CAPVT IV.

De huius Præcepti materia, quæ est præsentia humana, ac religiosa.

24
Materia
huius præ-
cepti est
præsentia
humana,
ac religiosa

CONSTAT ex cap. Missas, & ex cap. Omnes fideles, de consecr. dist. 1. materiam huius præcepti esse præsentiam humanam & religiosam, Sacrificio Dominicis ac festis diebus peragendo. Quia præcipitur actus humanus in Dei honorem, & cultum. Dicitur humana præsentia, si sensu aliquo percipis, quid in Sacrificio peragatur. Sanch. l. 3. de matr. d. 13. m. 9. & 11. in alio simili. Dicitur religiosa, si ea præsentia ex se Dei cedat in cultum. Et licet Angelus verb. Feria, num. 24. censet, hanc materiam non esse grauis obligationis, minime audiendus. Nam ceteri omnes Doctores merito contradicunt, asserentes, huius præcepti transgressionem peccatū mortale constituit. Quia est defectus in maximocultu, & honore, qui Deo potest exhiberi.

26
Non satis-
facit præcep-
to, qui dor-
mit in Sacro
assistit.

Ex præfata præsentia humana ac religiosa quæ sita, liquet, non satisfacere præcepto, qui dormiens vel ebrius Sacro assistit. Quia humano ac religioso modo non interest. Item si huc illucque circumspectus, aut per totam Missam colloquia miscet. Quia illius præsentia religiosa non est, sicuti esset, si interruptum aliqua verba misceret. Coninch q. 83. a. 6. dub. vni. n. 298. & alij communiter.

27
Si actio ex-
terior per se
indecora
non sit.

Si actio exterior etiam in Templo facta per se indecora non sit, & ex alia parte non impediatur Sacrificanti attendere, humanæ, ac religiosæ præsentie non contradicit, ac proinde non obstat, quin illa exercens Missæ præcepto satisfacias. Minus obest, quod ex prauo fine Missæ assistas. Quia prauus finis non impedit exteriorem præsentiam ex se religiosam esse, tamen illam impediatur simpliciter, per-

fectè esse religiosam, quod ad præceptum implendum requisitum non est. Palao part. 4. tract. 22. d. vni. punct. 16. num. 2. De quo fest. 2. sermo propriis in Dubiis recurrit.

Si vagatio mentis circa profana ita sit intensa, ut ob eam impediatur, aliquoties cognoscere, quid à Sacrificante peragatur (quod raro contingit) haud quaquam præcepto satisfacias. Quia solum corpore, non autem mentis præsens. Hac enim de causa dormiens vel ebrius assistens, præceptum non implet, nam de iis, quæ aguntur in Sacrificio reddere rationem non potest. At si voluntaria vagatio crispante non te impediatur ab ea attentione, qua possis peragatur, esse testis Sacrificij peracti, crediderim præcepti impletionem non impedire. Quia materia huius præcepti solum est externa Sacrificij præsentia moralis, & de se religiosa. Hac autem consistere potest, licet mens vanis, imo turpibus sit cogitationibus occupata. Et quidem si vagatio inuoluntaria sit, omnes Doctores teste Suariorum d. 88. fest. 3. censent, præcepti executioni non repugnare: signum ergo est, ex vagatione mentis regulariter præsentiam moralem, ac de se religiosam non impediri. Etenim si hæc præsentia vagatione impeditur, & si esset inuoluntaria nullatenus, ea stante præceptum impleret: sicuti ei non satisfaceres si inuoluntariè obdormires: sed aliud Sacrum si posses exaudire deberes. Coninch question. 83. art. 6. dub. vni. num. 302. Palao part. 4. tract. 22. dub. vni. punct. 16. numer. 3. & alij.

Præceptum à fortiori implebit, qui preces voluntarias, siue ex obligatione dum Sacrum peragatur recitat. Quia ea recitatio moralis est, & religiosam præsentiam non impedit. Nauar. sum. c. 21. n. 8. Bonac. de Sacram. d. 4. q. ult. punct. ii. n. 25. Suar. d. 88. fest. 3. Henriquez libr. 9. tract. 7. cap. 1.

Conscientiæ examen & peccatorum confessio non impedit, quin præcepto audiendi Sacrum satisfacias. Quia simul attendere potes, quid in Sacrificio agatur: qua attentione posita, præsens es moraliter ac religiosè Sacrificio: satisfacias ergo præcepto, sicuti satisfacere posses, si confessiones in Templo attendens simul Sacro audires. Reginal. l. 19. num. 14. Palao p. 4. tr. 22. d. vni punct. 16. n. 4. Molfes. tract. 4. c. 17. num. 45.

Necessum non est, ut huic præcepto satisfiat, Sacerdotem audire, aut videre: sed sufficit, si ex signis cognoscat fidelis, quid agatur. Quia auditio, aut visio non præcipitur, sed moralis & humana præsentia, quæ seclusa visione & auditione consistere potest. Vnde cæcus & surdus Missæ interesse debent. Quia humano modo præsentem esse possunt. Nauar. sum. c. 21. n. 8. Tolet. l. 6. c. 6. Coninch q. 83. a. 6. dub. vni. n. 299. & 300. Laym. lib. 4. tract. 7. cap. 3. Bonac. de Sacram. d. 4. q. ult. punct. ii. n. 19. Qui autem simul cæcus esset ac surdus, non video quam ratione humanam præsentiam possit exercere, ut merito Palao aduertit.

CAPVT